

Integritetsskyddsmyndighetens budgetunderlag 2022 – 2024

Diariernr:
DI-2021-303

Datum:
2021-03-01

Innehåll

Inledning	3
Integritetsskyddsmyndighetens yrkanden 2022-2024	3
1. Offensiv digitalisering kräver starkt integritetsskydd	3
2. Integritetsskyddets utveckling 2018–2020	4
3. Utökad anslag, men underfinansierat uppdrag	6
3.1 Yrkanden för att verkställa dataskyddsreformen	9
3.1.1 Vi behöver ha en fortsatt aktiv medverkan i EU-samarbetet	9
3.1.2 Skarpare befogenheter leder till flera överklaganden	10
3.1.3 Allt mer kvalificerade ärendetyper	10
3.2 Yrkande avseende uppdraget inom kamerabevakning	11
3.2.1 Tillståndsbalansen i schack tack vare engångsmedel	11
3.2.2 Enklare att kamerabevaka – men bristande kontrollfunktion	12
4. Ny klagomåls- och tillsynsprocess	14
4.1 Nya skyldigheter att utreda samtliga klagomål	15
4.1.1 Intern riktlinje inom EDPB: Samtliga klagomål ska utredas	15
4.1.2 Även EU-domstolen inskräper att klagomål ska utredas	16
4.1.3 Stora volymer – från 50 till 1 500 tillsynsärenden	16
4.1.4 Mer komplex handläggning av gränsöverskridande ärenden	17
4.1.5 Omfattande resurser behövs – men effektiviseringar ska göras ...	17
4.2 Konsekvenser av en ny klagomåls- och tillsynsprocess	18
4.2.1 Telefonupplysningen stängd och inga svar på skriftliga frågor till enskilda	18
4.2.2 Övrig utåtriktad verksamhet begränsas	19
4.2.3 Planerad och riskbaserad tillsyn upphör i det närmaste	19
4.2.4 Ökade balanser och handläggningstider för samtliga ärendeslag	19
4.3 Goda förutsättningar att växa ytterligare	20
5. Nytt uppdrag för att genomföra visselblåsar direktivet?	20
6. Övriga yrkanden och upplysningar	21
6.1 Verksamhetens finansiering	21
6.2 Avgiftsbelagd verksamhet	21
6.3 Räntekontokredit	22
6.4 Anslagskredit på ramanslag	22
6.5 Planerade verksamhetsinvesteringar	22

Inledning

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska alla myndigheter årligen lämna ett budgetunderlag till regeringen med förslag till finansiering av verksamheten de tre närmast följande räkenskapsåren.

Detta dokument utgör budgetunderlag för Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) för perioden 2022–2024.

Datainspektionen bytte den 1 januari 2021 namn till Integritetsskyddsmyndigheten.

Integritetsskyddsmyndighetens yrkanden 2022-2024

IMY yrkar i budgetunderlaget för 2022–2024 på följande **nivåhöjningar** i anslaget från och med budgetåret 2022

- **18 800** för att hantera en tidigare underfinansiering av uppdraget avseende dataskyddsreformen och uppdraget avseende kamerabevakning
- **35 000 tkr** för att hantera klagomål och tillsyn enligt de skyldigheter som följer av kraven på harmonisering och enhetlig hantering av klagomål inom EU (fördelat på tre år).

IMY hemställer om att

- tilldelas en låneram om **10 000 tkr** för respektive år.

Förslag på åtgärder som leder till motsvarande minskning av kostnader redovisas i avsnitt 2.1.5, 4 och 5.3 och har i övrigt prövats enligt kraven i FÅB. Det som IMY redovisar i underlaget är kvarstående bedömda resursbehov.

1. Offensiv digitalisering kräver starkt integritetsskydd

Sverige är ett av EU:s mest digitaliserade länder, med ambitionen att bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Kärnan i den pågående teknikutvecklingen handlar om att förmågan att skapa, använda och dela data har utvecklats. Ny teknik har på kort tid gjort det enklare och billigare att samla in, bearbeta och analysera stora mängder data.

Den exponentiella teknikutvecklingen vi hittills har sett inom områden som artificiell intelligens, internet of things, användning av biometriska data i kombination med utvecklingen av 5G har lagt grunden för den utveckling vi kommer se de närmaste åren.

Med hjälp av datadriven och digital innovation skapas nya tjänster och funktioner som ger värde för samhälle, miljö, företag och ökad livskvalitet för enskilda individer. Samtidigt innebär en ökande insamling av data om våra beteenden, vanor och rörelsemönster, dels på nätet, dels i den fysiska världen, ofrånkomligen risker ur ett integritetsskyddsperspektiv. Kraftfull teknik ger en mängd aktörer tillgång till en mer

eller mindre fullständig bild av våra liv, våra intressen, våra kontakter, vår hälsa och våra rörelsemönster, vanor och beteenden.

För den enskilde individen innebär utvecklingen en utsatthet. Rätten till privatliv är en grundläggande mänsklig rättighet, men också i hög grad en demokratifråga eftersom det är svårt att utöva andra grundläggande rättigheter som åsikts-, yttrande- och organisationsfrihet om vi inte vet om vi övervakas och av vem. Ett gott integritetsskydd har också stor betydelse för individers säkerhet. I synnerhet om personuppgifter hamnar i orätta händer kan det innebära konkreta risker för den enskilde.

Ett gott integritetsskydd har betydelse även för verksamheters skydd av affärshemligheter och informationstillgångar samt motverkar risker för intrång i och skador för verksamheten. Ett gott integritetsskydd har ytterst betydelse för Sveriges säkerhet. Omfattande läckage av uppgifter till främmande makt eller andra antagonistiska aktörer kan utnyttjas som ett geopolitiskt maktmedel och påverka Sveriges säkerhetsskydd.

Utan kraftfulla insatser för att värna integritetsskyddet riskerar Sverige att bygga in sig i en storskalig insamling och användning av data som är oetisk, olaglig eller på ett allvarligt sätt inskränker mänskliga rättigheter

IMY:s mål är att bidra till ett högt integritetsskydd. Vi vill se en över tid hållbar digitalisering där integritetsaspekter beaktas tidigt i innovations- och utvecklingsprocesser. Ett inbyggt dataskydd är betydligt enklare att "skala upp" och minskar sårbarheter vid ändrade förutsättningar, än att fortsätta en utveckling på bristfälliga lösningar. Vi står nu i en brytpunkt där vi, tillsammans med verksamheter och organisationer, kan driva en utveckling som värnar medborgarnas trygghet och samhällets säkerhet, utan omotiverad kartläggning och övervakning.

Vi driver en omfattande utåtriktad verksamhet med vägledning och stöd, med målet att bidra till ökade kunskaper om vad ett gott integritetsskydd innebär och ökad regelefterlevnad. Vi genomför också tillsyn, där vårt mål är att skapa praxis och bidra till lärande för många. På så sätt får tillsynen effekt både i enskilda ärenden och på integritetsskyddet i samhället. Genom att vi tar emot klagomål bidrar vi till att enskilda individers rättigheter tillvaratas på ett effektivt och rättssäkert sätt. Tillsammans med övriga dataskyddsmyndigheter i EU arbetar vi för att medborgarnas personuppgifter ska ha samma skydd i hela unionen. Målet med vår EU-samverkan är att bidra till en harmoniserad tillämpning, skapa vägledning och påverka rättsutvecklingen. Vi arbetar också för att kamerabevakning ska bidra till ökad trygghet hos medborgarna och användas på ett integritetsvänligt och transparent sätt, och att god sed iaktas inom kreditupplysning och inkassoverksamhet.

2. Integritetsskyddets utveckling 2018–2020

Det är nu omkring två och ett halvt år sedan dataskyddsreformen genomfördes, där EU:s gemensamma dataskyddsförordning (General Data Protection Regulation, GDPR) utgör navet. När EU-kommissionen sommaren 2020 presenterade sin tvåårsutvärdering av förordningen var bedömningen att reformen på en övergripande nivå uppfyllt sina övergripande mål att stärka skyddet av den enskildes rätt till skydd av personuppgifter, och att garantera det fria flödet av personuppgifter inom EU.

En summarisk tillbakablick över hur integritetsskyddet utvecklats de senaste åren kan sammanfattas i att 2018 var året då många företag, myndigheter och organisationer

genomförde ett ambitiöst arbete med förberedelser inför och anpassningar till dataskyddsreformen. Fokus låg för många på att få grundläggande processer och rutiner på plats.

Genom dataskyddsförordningen, brottsdatalagen och kamerabevakningslagen samt utpekandet av IMY som nationell tillsynsmyndighet för PNR¹ fick myndigheten ett utökat uppdrag med ett stort antal nya eller förändrade arbetsuppgifter och skärpta befogenheter med bland annat administrativa sanktionsavgifter. Det stora behovet av vägledning och stöd tredubblades under 2018, från omkring 8 000 ärenden året innan till cirka 25 000 ärenden. Vi växte från cirka 50 medarbetare till drygt 85. Sammantaget var förändringarna så omfattande att det kan beskrivas som att vi under 2018 blev en helt ny myndighet.

Under dataskyddsreformens andra år, 2019, handlade de största utmaningarna för många verksamheter om att få rutiner och processer i dataskyddsarbetet att fungera i praktiken. Många vittnade om hur dataskyddsarbetet kommit till nästa nivå, med mer komplexa rättsliga frågor och tolkningar. Detta, tillsammans med de nya samarbetsformerna inom EU, gjorde att IMY:s verksamhet präglades av allt mer kvalificerade rättsliga frågor. Det handlade till exempel om gränsen mellan personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde, användning av ny teknik eller nya former av kamerabevakning i skolor, arbetslivet och i samhället, användning av molntjänster och om hantering av gränsöverskridande ärenden och användning av den s.k. one-stop-shopmekanismen² – frågor som kräver både omfattande rättsutredningar och EU-samverkan.

Kännetecknande för 2020, vid sidan om den världsomspännande pandemin, kan sägas vara att frågor om harmonisering av dataskyddsregelverket inom EU och överföring av personuppgifter till länder utanför unionen hamnat i fokus. Näringslivet vittnade om allt större dataskyddsutmaningar kopplat till bland annat bristande harmonisering mellan medlemsstaterna och oklarheter kring internationella dataflöden. Även kommissionen konstaterade i sin utvärdering av dataskyddsförordningen att kraven på harmonisering behöver drivas längre, bland annat när det gäller hanteringen av klagomål. EU-domstolen skärpte också kraven på harmonisering genom Schrems II – ett avgörande där frågan om överföringar av personuppgifter till länder utanför EU har ställts på sin spets.

Bakgrunden till kraven på harmonisering finns i dataskyddsförordningen, där ett stort antal bestämmelser detaljerat reglerar tillsynsmyndigheternas uppdrag och skyldigheter och ställer upp krav på enhetlig och harmoniserad tillämpning och uttolkning av förordningen. Grundläggande är att det är just en förordning som gäller som lag i samtliga medlemsstater. I praktiken har medlemsstaterna genom förordningen av sagt sig en del av sin nationella suveränitet när det gäller uttolkning och tillämpningen av regleringen på personuppgiftsområdet.

Ett centralt forum för att säkerställa harmoniseringen är Europeiska dataskyddsstyrelsen, EDPB, som inrättades genom dataskyddsförordningen. EDPB utgör en egen autonom organisation där medlemsstaterna representeras av respektive

¹ Passenger Name Record. Artikel 15.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/681 av den 27 april 2016 om användning av passageraruppgiftssamlingar (PNR-uppgifter) för att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet.

² Personuppgiftsbehandling som utförs av verksamhet som är etablerad i flera medlemsstater eller som berör enskilda i flera länder ska utredas av den nationella tillsynsmyndighet där verksamheten har sitt huvudsakliga verksamhetsställe (ofta ett huvudkontor).

dataskyddsmyndighets chef. Styrelsen fattar beslut som blir bindande för tillsynsmyndigheterna.

För att säkerställa harmonisering innehåller förordningen detaljerade bestämmelser om arbetsformer och samverkan mellan de olika dataskyddsmyndigheterna. Om myndigheterna har olika uppfattningar i gränsöverskridande ärenden aktualiseras en tvistlösningsmekanism som ger styrelsen mandat att fatta bindande beslut om tolkning av förordningen i medlemsstaternas ärenden. Bestämmelserna avser säkerställa full harmonisering och att nationella avvikelser begränsas så långt möjligt.

En del av medlemsstaternas autonomi har således begränsats och flyttats över till dataskyddsstyrelsen. För IMY innebär detta att vi inte längre fullt ut äger våra egna prioriteringar, förhållningssätt och beslut.

3. Utökad anslag, men underfinansierat uppdrag

Fram till 2018 hade IMY (dåvarande Datainspektionen) begränsade ekonomiska förutsättningar. Ett ökat anslag 2018 om 30 mkr avseende dataskyddsreformen och under 2019 och 2020 om 20 mkr avseende uppdraget på kamerabevakningsområdet har möjliggjort tillväxt för myndigheten, vilket är positivt.

Trots ökade anslag är vår bedömning, som redovisats i tidigare budgetunderlag, att myndighetens ansvar för dataskyddsreformen och kamerabevakning sedan 2018 har varit underfinansierat med närmare 20 mkr årligen.

I budgetunderlagen för 2018–2020 och framåt har IMY framställt yrkanden för att kunna hantera det uppdrag som följer av dataskyddsreformen samt uppdraget för kamerabevakning. Vår bedömning är att de ursprungliga yrkandena fortfarande är relevanta.

Yrkande för genomförande av område	Yrkande ramanslagshöjning (totalt) tkr	Yrkande engångskostnader tkr	Beslut om ramanslag
Dataskyddsreformen			
- Dataskyddsförordningen, GDPR	24 300	400	
- Brottsdatalagen, BdL	14 400	400	
Investeringar i ny IT	4 800	1 600	
Totalt dataskyddsreformen	44 500	2 400	30 000
Utökad uppdrag enligt kamerabevakningslagen	24 700	-	
Totalt kamerabevakning	24 700	-	20 200

Tabell 1. Tidigare framställda yrkanden för genomförande av dataskyddsreformen resp. kamerabevakningslagen

Genom dataskyddsförordningens regler om myndighetens oberoende, krav på samverkan och om att myndigheten ska tillförsäkras tillräcklig finansiering för att verkställa genomförandet av förordningen,³ har vi på olika sätt sökt balansera kraven

³ Enligt artikel 51 i dataskyddsförordningen ska varje medlemsstat föreskriva en eller flera tillsynsmyndigheter med ansvar för att övervaka tillämpningen av förordningen. Varje tillsynsmyndighet ska bidra till en enhetlig tillämpning av

mot myndighetens samtliga åtaganden enligt instruktionen. Den främsta konsekvensen av en löpande underfinansiering är att vi har prioriterat arbetsuppgifter där vi har lagstadgade skyldigheter, till exempel i form av tidsfrister. Det har fått till konsekvens att mer ambitionsstyrda arbetsuppgifter fått stå tillbaka – vilket bland annat har medfört en begränsad tillsynsverksamhet, begränsad resurs till myndighetens upplysningstjänst och till myndighetens hantering av personuppgiftsincidenter. En prioritering av uppgifter som följer av dataskyddsförordningen har också, i förhållande till resp. uppdrag, medfört begränsade resurser inom kameraområdet samt i kreditupplysnings- och inkassoverksamheterna.

Att tillsynsverksamheten fått stå tillbaka visar sig genom en successivt sjunkande förmåga att genomföra tillsyn.

Inledd (avslutad) tillsyn, enligt	2014*	2015*	2016*	2017*	2018	2019	2020
Dataskyddsförordningen*	85* (164*)	53* (87*)	64* (65*)	21* (47*)	67 (66) 2* (1*)	28 (1)	28 (16)
Brottsdatalagen	-	-	-	-	5 (0)	19 (10)	16 (24)
Kamerabevakningslagen**	2**	21**	16**	3**	33 (7)	4 (22)	3 (7)
Kreditupplysningslagen	10 (8)	12 (6)	4 (11)	1 (0)	2 (2)	3 (2)	3 (3)
Inkassolagen	38 (41)	21 (18)	33 (40)	10 (11)	3 (5)	4 (3)	2 (3)
Totalt inledd (avslutad) tillsyn	135 (213)	107 (111)	117 (116)	35 (58)	112 (81)	58 (38)	52 (53)
Antal åk	44	45	48	47	63	86	89
Kvot tillsyn/åk	3,0 (4,8)	2,4 (2,5)	2,4 (2,4)	0,7 (1,2)	1,8 (1,3)	0,7 (0,4)	0,6 (0,6)

Tabell 2. Inledd och avslutad tillsyn 2014–2020

*Tillsyn enligt personuppgiftslagen, PUL, fram till och med 24 maj 2018.

**Tillsyn enligt kameraövervakningslagen, fram till och med 31 juli 2018. Antal avslutade ärenden framgår inte av statistiken. Beräkningen av antal avslutade ärenden motsvarar antal inledda tillsynsärenden.

Vid en jämförelse mellan 2019–2020 och 2015–2016 genomför myndigheten idag – trots en fördubbling av antalet medarbetare – mindre än hälften så mycket tillsyn. Andelen genomförd tillsyn per medarbetare har sjunkit från ca 2,4 till mindre än 0,7 per medarbetare. En särskilt stor minskning har skett på inkassoområdet.

Av 28 inledda tillsynsärendena enligt dataskyddsförordningen 2020 avsåg 25 tillsyn i gränsöverskridande klagomålsärenden, där vi genom samarbetsmekanismen har krav på oss att agera på klagomål där IMY pekats ut som ansvarig tillsynsmyndighet.

förordningen i hela unionen genom att samarbeta såväl sinsemellan som med kommissionen i enlighet med kapitel VII i förordningen. Kapitel VII reglerar samarbetsförfarandet, enhetlighets- samt tvistlösningsmekanismerna. Enligt artikel 52 ska tillsynsmyndigheten vara fullständigt oberoende i utförandet av sina uppgifter och utövat av sina befogenheter i enlighet med förordningen. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje tillsynsmyndighet förfogar över de personella, tekniska och finansiella resurser samt de lokaler och den infrastruktur som behövs för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter och utöva sina befogenheter, inklusive inom ramen för det ömsesidiga biståndet, samarbetet och deltagandet i europeiska dataskyddsstyrelsens verksamhet.

Under 2020 ägnade myndigheten 17 procent av myndighetens totala tid åt tillsynsverksamhet. Trots det har vi inlett och avslutat färre tillsynsärenden än någon gång de senaste fem åren. En bidragande förklaring till detta är att tillsynsverksamheten är betydligt mer komplex än tidigare. I flertalet ärenden rymmer principiella ställningstaganden där rättsläget behöver tydliggöras. Arbetet kräver djuplodande rättsliga utredningar och analys av ställningstaganden från andra dataskyddsmyndigheter inom EU. I många fall aktualiseras också sanktionsavgifter eller andra korrigerande befogenheter. Totalt har nu 17 beslut om sanktionsavgift fattats sedan 2018 om drygt 150 miljoner kronor.⁴ 15 av besluten fattades under 2020.

Statistiken visar på komplexiteten i ärendena men också på ett behov att effektivisera tillsynsprocessen. Vi har därför under 2020 vidtagit ett antal åtgärder för att utveckla och effektivisera arbetet med tillsyn, bland annat genom att inrätta en processägare för tillsynsprocessen. En standardiserad process är under utarbetande med stöddokument och interna kompetensstärkande aktiviteter. Under 2021 införs olika kategorier av tillsyn med olika mål och tydligare uppföljningsmått där handläggningstider och styckkostnader mäts.

En begränsad tillsyn riskerar att skada tilltron till myndighetens förmåga att utföra sitt uppdrag. Statskontoret underströk i sin analys av myndigheten också att det är angeläget att förmågan att genomföra tillsyn med hög effektivitet ökar.⁵

Förutom en begränsad tillsynsverksamhet har också vårt utåtriktade arbete med vägledning och stöd påverkats av underfinansieringen. Vår upplysningstjänst har kontinuerligt bara besvarat omkring hälften av de samtal som rings in till myndigheten (mellan 34 och 49 procent 2018–2020). Även detta underströk Statskontoret att myndigheten behöver agera på genom att öka resursen till den utåtriktade verksamheten. Vi har också sedan 2020 skalat ner vår utbildningsverksamhet kraftigt.

Företag, myndigheter och andra organisationer har omfattande skyldigheter att dokumentera och anmäla personuppgiftsincidenter till myndigheten inom 72 timmar. Vi tar årligen emot över 4 500 incidentanmälningar. Under 2020 inleddes endast tre tillsynsärenden mot bakgrund av anmälda incidenter. Alla incidenter hanteras men vi har under 2020 på grund av ett ansträngt resursläge prioriterat ned arbetet med incidentanmälningarna. Att myndigheten har förmåga att bedöma och agera på fler inkommande incidentanmälningar är en förutsättning för att upprätthålla respekten för regelverket och rapporteringsskyldigheten.

Det fördjupade EU-samarbetet får allt större konsekvenser för dataskyddsmyndigheternas arbete. Om 2020 var året då kraven på harmonisering ökade och komplexiteten i EU-samverkan ökade, är 2021 det år då de nationella tillsynsmyndigheterna nu på allvar behöver göra anpassningar och överge tidigare arbetssätt, förhållningssätt och praxis som har utvecklats nationellt. För IMY:s del får det konsekvenser för vår hantering av klagomål. Detta beskrivs närmare i avsnitt 4.

Integritetsskyddsmyndigheten yrkar en ramanslagshöjning om totalt **18 800 tkr** för att tillgodose de löpande behov som följer av de 2018 utökade uppdragen inom dataskyddsområdet respektive kamerabevakning.

⁴ Detta är beslutade belopp. Ärendena är fortfarande föremål för process i domstol så beloppet kan komma att justeras när besluten slutligen vinner laga kraft.

⁵ Statskontorets rapport 2020:14, *Myndighetsanalys av Datainspektionen*.

Yrkandena beskrivs i det följande (yrkanden för att verkställa dataskyddsreformen avsnitt 3.1, yrkanden för det utökade uppdraget inom kamerabevakning avsnitt 3.2).

3.1 Yrkanden för att verkställa dataskyddsreformen

IMY:s kvarstående yrkanden om 14,3 mkr avseende genomförande av dataskyddsreformen rör tre delområden; yrkanden för att

- hantera de ökade kraven på harmonisering och samarbete inom ramen för Europeiska dataskyddsstyrelsen, EDPB (3,9 mkr)
- resurser för att hantera överklaganden och öka förmågan i processföringen (6,5 mkr) samt
- hantera inflödet av alltmer kvalificerade ärenden (3,9 mkr).

3.1.1 Vi behöver ha en fortsatt aktiv medverkan i EU-samarbetet

Att IMY är en aktiv och drivande aktör i arbetet med att utforma EU-gemensamma vägledningar är av strategisk betydelse för svenska företag och myndigheter. Vår strategi har varit att ta en ledande roll i arbetet med vägledningar som är särskilt viktiga för svenska verksamheter. En tydlig prioritering av EU-samarbetet är avgörande för att få till stånd en önskvärd praxisutveckling och en tillämpning som tar tillvara svenska förvaltningsrättsliga principer och intressen. Mot denna bakgrund har IMY haft en ledande roll i för oss centrala arbetsgrupper, bland annat en arbetsgrupp som utverkar riktlinjer avseende sanktionsavgifter.

Efterfrågan på vägledning och stöd är kontinuerligt hög och har accentuerats under 2020. Dels genom Covid-19, där efterfrågan på vägledning kring smittspårning har stått i fokus, dels genom EU-domstolens avgörande i det s.k. Schrems II-målet.⁶

Under 2019 deltog vi i totalt närmare 90 styrelse- och arbetsgruppsmöten inom EU-samarbetet. Under 2020 har arbetstrycket varit extremt och antalet möten ökade till närmare 130.

Myndigheten har under 2019 och 2020 lagt 9 procent av myndighetens totala resurs på EU-samarbetet.

Under 2020 har vi prioriterat ned medverkan i vissa undergrupper och inte tagit på oss några nya uppdrag som rapportör (eller motsvarande). Utan ytterligare finansiering kommer vi behöva begränsa vår medverkan ytterligare. Det medför ett begränsat inflytande över produkter som efter beslut i styrelsen blir normerande för myndigheten; vi får acceptera den tolkning och praxisbildning som styrelsen beslutar.

En sådan utveckling är bekymmersam givet att Storbritannien inte längre är en aktör inom Europeiska dataskyddsstyrelsen. Den brittiska dataskyddsmyndigheten ICO har haft en central roll i samarbetet och ofta haft likartade utgångspunkter som Sverige. Vi ser nu med viss oro på den utveckling och tolkning av regelverket som sker och som inte sällan ligger förhållandevis långt från vår tidigare praxis och svenska rättstraditioner.

⁶ Se avsnitt 4.1.2.

Myndigheten behöver säkerställas resurser för arbetet med vägledningar och annat praxisskapande arbete, såväl på EU- som på global nivå då det huvudsakligen är på det sättet nationell praxis skapas.

Därtill kommer att frågan om svenska myndigheters och företags möjligheter att föra över personuppgifter till tredje land under 2020 har aktualiserats med anledning av EU-domstolens dom i Schrems II-målet. Behovet av stöd och vägledning när det gäller tredjelandsöverföringar kommer att vara fortsatt stort då förutsättningarna radikalt har ändrats efter EU-domstolens avgörande. Bland annat Svenskt näringsliv har i sin rapport *Vad är fel med GDPR?* tryckt på näringslivets omfattande behov av vägledning i centrala frågor, inte minst rörande användning av molntjänster, som har bäring på tredjelandsöverföringar. Svenskt näringslivs slutsatser är att IMY:s förebyggande verksamhet bör förstärkas, på grund av de stora kostnader som kan drabba företag på grund av brister i regelverket och avsaknad av vägledning från myndigheten.⁷

För att kunna behålla initiativkraft och möta de krav som ställs på det löpande EU-samarbetet och det allt mer omfattande internationella arbetet yrkar IMY fortsatt höjning av ramanslaget med **3 900 tkr**.

3.1.2 Skarpare befogenheter leder till flera överklaganden

I takt med att IMY fattar fler beslut om ingripande korrigerande befogenheter, framför allt sanktionsavgifter, är bedömningen att antalet processer i domstol i tillsynsärenden kommer att öka. Erfarenheten från andra medlemsstater som haft möjlighet att besluta om sanktionsavgifter även innan 2018 är att antalet processer i domstol ökar med sanktionsavgifterna och att processföringen ändrar karaktär.

I takt med att vi fattar beslut ser vi också att antalet överklaganden ökar och att allt fler komplexa frågor prövas i domstol. Under 2020 överklagades ett 100-tal ärenden. Vår bedömning är också att antalet muntliga processer kommer att öka och att vi allt oftare möter resursstarka aktörer på försvarssidan. Vi har ett allt mer kritiskt behov av att bygga upp kompetens och förstärka verksamheten med kvalificerad kompetens med erfarenheter av processföring generellt, särskilt med muntliga inslag.

För att kunna upprätthålla en godtagbar nivå i grunduppdraget och möta den ökande mängden överklaganden och nya förutsättningar i processföringen yrkar IMY fortsatt på en höjning av ramanslaget med **6 500 tkr** i form av kvalificerade jurister och processjurister.

3.1.3 Allt mer kvalificerade ärendetyper

IMY hanterar två olika typer av ärendeflöden. Dels ärenden med stora volymer i inflödet, där handläggningen är förhållandevis enkel och på sikt kommer att kunna effektiviseras med digitala verksamhetsstöd samt enklare ärenden där standard svar skickas. Hit hör till exempel uppdragen att hantera anmälningar av dataskyddsombud, anmälningar om personuppgiftsincidenter samt enklare förfrågningar.

Den andra huvudtypen av ärendeflöden rör mer komplexa ärenden, där varje enskilt ärende kräver ett grundligt rättsligt utrednings- och analysarbete samt ofta internationell samverkan. Det handlar till exempel om begäran om förhandssamråd, att godkänna bindande företagsbestämmelser (Binding Corporate Rules, BCR) och att godkänna uppförandekoder och kriterier för certifiering. Det handlar också om att genomföra laglighetskontroller, meddela tillstånd för behandling av uppgifter om

⁷ [Vad är fel med GDPR? Beskrivning av näringslivets utmaningar samt några förslag på förbättringar. \(svensknaringsliv.se\)](#). Rapporten skrevs före avgörandet i Schrems II.

lagöverträdelser samt att ta fram föreskrifter. Som exempel på komplexiteten kan nämnas att ett fåtal ärenden om BCR tar ungefär en årsarbetskraft i anspråk. Ett exempel på ett omfattande förhandssamråd som myndigheten nu hanterar är E-hälsomyndighetens arbete med en nationell läkemedelslista.⁸ Till våra mer komplexa ärendeslag hör naturligen också gränsöverskridande ärenden samt tillstånds- och tillsynsarbetet.

Antalet komplexa ärenden förväntas öka under de närmaste åren, i takt med att mognadsgraden i dataskyddsarbetet hos företag och myndigheter successivt ökar.

Att vi inte bygger stora balanser, särskilt i kvalificerade ärenden, är av stor betydelse för myndighetens förmåga att utgöra ett adekvat stöd för svenska företag och myndigheter som vill driva en effektiv verksamhet och satsa på en hållbar utveckling och digitalisering.

För att kunna hantera inflödet av mer kvalificerade ärenden, yrkar IMY fortsatt höjning av ramanslaget med **3 900 tkr**.

3.2 Yrkande avseende uppdraget inom kamerabevakning

Den generella underfinansieringen av uppdraget att genomföra dataskyddsreformen har sedan 2018 fått konsekvenser även för vårt arbete med kamerabevakning. Mest utmanande var situationen när det gäller tillstånd till kamerabevakning, där IMY gick in i 2020 med drygt 540 ansökningar om tillstånd i balans. Handläggningstiden för att få tillstånd till kamerabevakning uppgick till över ett år.

3.2.1 Tillståndsbalansen i schack tack vare engångsmedel

Under 2020 har särskilt fokus lagts på att komma tillrätta med balanserna och handläggningstiderna för kamerabevakningstillstånd. Genom en tillfällig förstärkning av anslaget för 2020 om 10 mkr kunde den upparbetade balansen arbetas ned till 142 pågående ärenden vid årets slut. Handläggningstiderna för tillstånd minskade betydligt.

Diagrammet nedan visar inkommande och avslutade ansökningar om tillstånd till kamerabevakning samt ackumulerad balans.

⁸ Nationella läkemedelslistan kommer innehålla information om läkemedel, hjälpmedel och livsmedel som en patient har fått förskrivet eller har hämtat ut på ett apotek. Uppgifterna kommer att hanteras i ett nytt register för att ge hälso- och sjukvården, apoteken och patienten en enhetlig bild av patientens föreskrivning och uthämtade läkemedel.

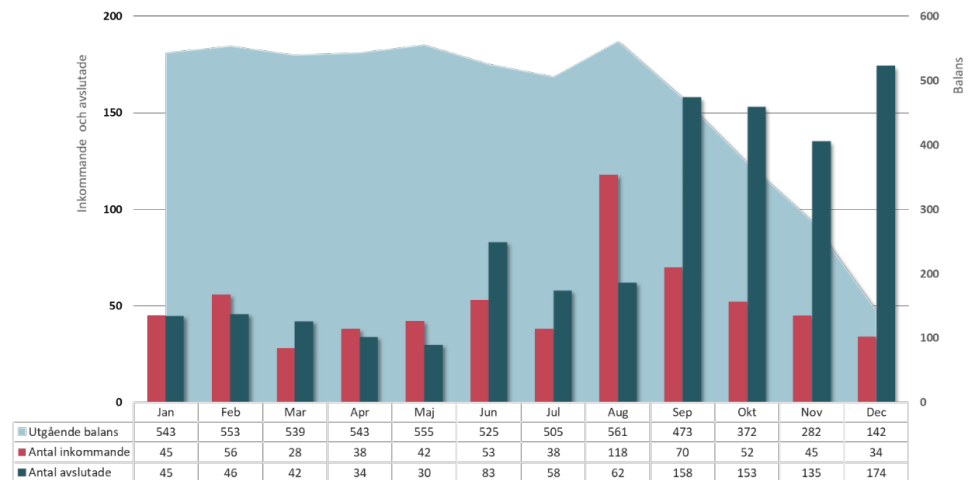

Diagram 1. Tillstånd till kamerabevakning 2020, inkomna och avslutade ärenden samt ackumulerad ärendebalans.

Uppdraget är dock som helhet fortfarande underfinansierat och balansen har under inledningen av 2021 åter ökat och var den 22 februari 164 ärenden. Vi har därtill 33 pågående processer i överklagande ärenden.

3.2.2 Enklare att kamerabevaka – men bristande kontrollfunktion

När kamerabevakningslagen infördes 1 augusti 2018 var ett viktigt syfte att göra det enklare att kamerabevaka, och samtidigt förstärka integritetsskyddet. Två och ett halvt år senare är utfallet att det blivit väsentligt mycket enklare för många verksamheter att kamerabevaka, att det sannolikt finns stora brister i integritetsskyddet och att en effektiv granskning inte har kunnat upprätthållas.

Förenklningar har skett bland annat genom att tillståndskravet tagits bort för ett antal verksamheter. Sedan årsskiftet 2019/2020 är Polisen, Säkerhetspolisen, Kustbevakningen och Tullverket befriade från tillståndsplikten och under 2020 togs även tillståndskravet för viss kollektivtrafik bort.

Trots detta har antalet ansökningar om tillstånd successivt ökat.

Statistik kameratillstånd	2020	2019	2018
Antal inkomna ansökningar om tillstånd (varav 47 övertagna från länsstyrelserna)	619	492	288
Antal avslutade ansökningar om tillstånd	1020	223	34

Tabell nr 3. Inkomna och avslutade ansökningar om tillstånd till kamerabevakning

Även verksamheter som inte har något krav på tillstånd är skyldiga att göra konsekvensbedömningar och i vissa fall begära förhandssamråd med IMY inför nya behandlingar, särskilt vid systematisk övervakning av allmän plats i stor omfattning.

Vi ser ett växande intresse för att använda olika typer av kamerabevakning inom exempelvis arbetsplatser, skolor, vårdinrättningar och i kollektivtrafik. Många kommuner har önskemål om att övervaka stora ytor på allmänna platser i brottsförebyggande och brottsutredande syfte. Även privatpersoner har stort intresse av kamerabevakning.

Det kan konstateras att kunskapen om vilka krav som ställs för kamerabevakning generellt är låg och att det krävs omfattande vägledning och en effektiv kontroll för att säkerställa att den kamerabevakning som sker uppfyller lagstiftningens krav och genomförs utan oproportionerligt intrång i den personliga integriteten.

Tillståndsprövningen innebär en förhandsprövning som många gånger leder till att tillstånd för kamerabevakning medges, men under vissa förutsättningar och villkor. På så sätt säkerställs att regelverket och den praxis som idag gäller på området följs och att bevakningen är rättssäker och laglig.

Av de 1 020 beslut som fattats under 2020 rör 28 % helt beviljade ansökningar, 21 % delvis beviljade ansökningar, 9 % ej beviljade ansökningar, 40 % avvisnings- eller avskrivningsbeslut samt 2 % övrigt.

Merparten av avvisnings- och avskrivningsbesluten avser ansökningar som inkommit från verksamheter som inte längre behöver tillstånd. Av de övriga ansökningar som prövats materiellt rörde

- 47 % beviljade ansökningar
- 35 % delvis beviljade ansökningar
- 15 % ej beviljade ansökningar och
- 3 % övrigt.

Totalt har hälften av de ansökningarna som prövats materiellt ej beviljats eller beviljats tillstånd delvis. Det är mot den bakgrunden rimligt att anta att en motsvarande andel ej tillståndspliktiga verksamheter använder kamerabevakning på ett sätt som inte alls är, eller fullt ut är, förenligt med lagstiftningen.⁹

Ett viktigt argument för den slojade tillståndsplikten har varit att den ska ersättas med en kraftfull tillsynsverksamhet. Ambitionen var hög när vi tog över uppdraget 2018 men förmågan att inleda och framför allt avsluta tillsyn har därefter varit begränsad. Den balanserande kontrollfunktionen har vi därför inte kunnat upprätthålla i någon högre utsträckning.

Som framgår av följande utdrag från tabell 2 har myndighetens förmåga att genomföra tillsyn på området under 2019–2020 varit begränsad.

Inledd (avslutad) tillsyn på kameraområdet	2020	2019	2018
Kamerabevakningslagen	3 (7)	4 (22)	33* (7)

Tabell 4. Inledd och avslutad tillsyn på kameraområdet 2018–2020.

*Varav 21 övertagna från länsstyrelserna.

Handläggningstiderna för inledd tillsyn är nu i flera ärenden mycket långa.

IMY har också i den utåtriktade verksamheten stora möjligheter att verka för en korrekt användning av kameror genom stöd, vägledning samt utbildning. Ingen utbildning genomfördes på området under 2020.

Under året rörde mer än var femte fråga – totalt drygt 1 200 förfrågningar – som ställdes till myndigheten kamerabevakning.

⁹ Det stora antalet avvisnings- eller avskrivningsbeslut kan förklaras med att många verksamheter som ansökt när tillståndsplikten gällde inte längre behöver tillstånd.

Att kamerabevakning många gånger ses som integritetskränkande och väcker oro hos medborgare kom till uttryck i de cirka 300 klagomål som under 2020 kom in till myndigheten. Under 2019 och 2020 har närmare vart tionde klagomål som kommit in till myndigheten rört kamerabevakning.¹⁰ Myndigheten har på grund av sitt fokus på att hantera tillstånd inte i tillfredsställande utsträckning agerat på klagomål, trots att det i vissa fall varit frågan om påståenden om allvarliga överträdelser.

Frågor och klagomål kamerabevakningsområdet	2020	2019	2018
Antal upplysningsfrågor om kamera	1161	1 069	403
Antal kvalificerade frågor om kamerabevakning	74	161	220
Antal klagomål som rör kamerabevakning	294	272	104
Totalt	1 529	1502	727

Tabell 5. Frågor och klagomål på kamerabevakningsområdet

Då merparten av klagomålen som rör kamerabevakning också rör dataskyddsfrågor kommer vi under 2021 att hantera klagomål på ett nytt sätt och inleda tillsyn i en väsentligt högre utsträckning än hittills (se avsnitt 4).

Även om balanserna för tillståndsprövningen vid utgången av 2020 var fina och handläggningstiderna korta är det uppenbart att nya balanser utan ytterligare finansiering snabbt kommer att byggas, att handläggningstiderna åter blir långa, att förmågan att bedriva tillsyn förblir begränsad liksom aktiviteter i den utåtriktade verksamheten. Myndighetens kvarstående bedömning är att uppdraget är löpande underfinansierat.

IMY yrkar fortsatt höjning av ramanslaget med **4 500 tkr** i syfte att säkerställa myndighetens förmåga att upprätthålla en godtagbar nivå i grunduppdraget på området.

4. Ny klagomåls- och tillsynsprocess

Dataskyddsförordningen reglerar rätten för enskilda individer att klaga till någon av dataskyddsmyndigheterna om man tycker att en verksamhet behandlar personuppgifter på ett sätt som strider mot lagstiftningen.

Antalet klagomål som rör dataskyddsförordningen har mer än tiodubblats sedan 2017. Under 2017 uppgick antalet nationella klagomål till 250 och 2020 till 2 800 klagomål. Därutöver var IMY under 2020 ansvarig tillsynsmyndighet i närmare 100 gränsöverskridande klagomål, dvs. klagomål som berör individer eller företag i flera länder. De gränsöverskridande ärendena kräver en ingående samverkan med andra dataskyddsmyndigheter och betydligt fler och mer omständliga handläggningsrutiner än nationella klagomål.

Som beskrivits har kraven på en harmoniserad tillämpning av dataskyddsreformen skärpts betydligt under 2020. Ett område som kommissionen pekade på särskilt i tvåårsutvärderingen av dataskyddsförordningen var hanteringen av klagomål.

IMY har tidigare använt inflödet av klagomål primärt för att göra en strategisk och riskbaserad inriktning av tillsynsverksamheten och myndigheten har självständigt avgjort om det finns skäl att inleda tillsyn. Fördelen med detta arbetssätt har varit att vi

¹⁰ Datainspektionens rapport 2020:4: Klagomål till Datainspektionen 25 maj 2018–24 maj 2020, sid. 16.

kunnat inrikta tillsynsverksamheten mot de områden vi bedömt ger störst effekt på integritetsskyddet totalt sett – och även kan bidra med lärande för många, inte bara den verksamhet som berörs.

För den enskilde individen har detta inneburit att merparten av klagomålen besvarats med ett standardsvar. Ett avslut av klagomålet har enligt svensk domstolspraxis inte ansetts vara ett överklagbart beslut. Denna praxis har fastställts även efter dataskyddsförordningens införande.

Inom EDPB har bland annat IMY:s hantering av klagomål kritiserats. Flertalet medlemsstater med andra traditioner och nationella förfarandekrav har verkat för att tillsyn ska inledas i varje klagomålsärende. Det föranledde Sverige att ta initiativ till ett utvecklingsarbete som under 2021 har utmynnat i en intern vägledning för klagomålshanteringen inom EDPB. Efter ett intensivt arbete från vår sida finns viss möjlighet till en förenklad hantering för vissa typer av klagomål med i den slutliga vägledningen. Huvudinriktningen är dock att samtliga klagomål ska utredas och tillsyn inledas när så bedöms erforderligt.

Att klagomålen utreds och tillsyn inleds har fördelen att det bidrar till att stärka enskilda individers rättigheter. Samtidigt kommer det nya arbetssättet att ställa omfattande krav på resurser vilket leder till att IMY:s förutsättningar att genomföra helheten i vårt uppdrag begränsas väsentligt.

Tillsyn har, tillsammans med delar av vårt utåtriktade uppdrag, tidigare varit en av få ambitionsstyrda delar av IMY:s verksamhet. Omfattande skyldigheter i andra delar av verksamheten har lett till en situation där vi successivt har begränsat tillsynsverksamheten. När vi nu träffas av väsentligt skärpta skyldigheter att inleda tillsyn kommer det få konsekvenser för övriga delar av vårt uppdrag.

I budgetunderlaget för 2021–2023 aviserade IMY att myndighetens hantering av klagomål hade utmanats, vilket skulle kunna få stora konsekvenser för myndigheten. Nu har utvecklingen och kraven på harmonisering kommit så långt att det som tidigare var ett framtidsscenario blir faktisk verklighet.

Integritetsskyddsmyndigheten yrkar en ramanslagshöjning om **35 000 tkr**. De ökade resurserna bedöms utgöra en miniminivå för att klara att hantera klagomålen enligt de nya kraven och därpå följande tillsyn och samtidigt kunna upprätthålla verksamheten i övriga delar.

Yrkandet avser 10 mkr för 2022, 15 mkr för 2023 och 10 mkr för 2024.

Kraven på myndigheten och omfattningen av åtagandet beskrivs i det följande.

4.1 Nya skyldigheter att utreda samtliga klagomål

Frågan om hur klagomål ska hanteras inom EU har accentuerats i takt med att samarbetet inom EDPB har djupnat och allt fler gränsöverskridande ärenden hanteras enligt samarbetsmekanismen.

4.1.1 Intern riktlinje inom EDPB: Samtliga klagomål ska utredas

Som nämnts har vi drivit ett utvecklingsarbete som lett till att en gemensam vägledning för hantering av klagomål beslutades vid ett av de inledande styrelsemötena i EDPB under 2021. Vi har varit drivande i arbetet med målet att skapa en så flexibel hantering

som möjligt. Innebörden av vägledningen är dock att *alla klagomål ska utredas*; vissa kan avslutas med ett informationsbrev medan tillsyn behöver inledas i andra fall. För IMY:s vidkommande kommer tillsynens omfattning att begränsas så långt möjligt men ett antal klagomål kommer, utifrån påstådda brister, att behöva leda till mer omfattande tillsyn.

Redan i slutet av 2020 inrättade myndigheten en särskild arbetsgrupp för arbetet med gränsöverskridande klagomål där IMY pekats ut som ansvarig tillsynsmyndighet och inledde tillsyn i ett 20-tal ärenden. Från och med den 1 februari 2021 har vi nu också ändrat vår hantering av nationella klagomål för att även i den delen harmoniera med det beslut som fattats i styrelsen.

Mellan den 1–22 februari 2021 tog myndigheten emot 153 klagomål (varav 11 rörde kamerabevakning). Ett 50-tal av dem har snabbt avslutats med enklare åtgärder. Ytterligare ett antal kommer sannolikt att avslutas på motsvarande sätt, men i övriga fall kommer tillsyn att inledas.

4.1.2 Även EU-domstolen inskräper att klagomål ska utredas

Ytterligare en omständighet som har haft betydelse för hanteringen av klagomål är EU-domstolens dom den 16 juli 2020 i det s.k. Schrems-II-målet. Schrems II rörde överföring av personuppgifter till tredje land (främst USA) och domstolen underkände Privacy Shield som ett rättsligt instrument för att överföra personuppgifter mellan EU och USA. Ett viktigt uttalande från EU-domstolen i domen är att *enskildas rättigheter ska tillgodoses genom att tillsynsmyndigheterna utreder klagomål*.

Intresseorganisationer inom integritets- och dataskyddsområdet driver ett intensivt påverkansarbete för att snabba på implementeringen av den praxis som domen medför. Inom några veckor efter att domen meddelats anmälde intresseorganisationen NOYB¹¹ 101 klagomålsärenden med påstådda olagliga tredjelandsöverföringar till USA till olika dataskyddsmyndigheter inom EU. För att säkerställa en enhetlig och harmoniserad tillämpning har det inom EDPB bildats en gemensam task-force där ärendena samordnas och IMY inledde i slutet av 2020 tillsyn i de ärenden där vi är ansvarig myndighet. NOYB har också varslat om avsikten att under kommande år anmäla betydligt större mängder klagomål till dataskyddsmyndigheterna i syfte att driva fram en gemensam utveckling där enskildas rättigheter tas tillvara på ett aktivt sätt.

4.1.3 Stora volymer – från 50 till 1 500 tillsynsärenden

Baserat på inflödet av klagomål sedan 2018 är vår bedömning är att vi under 2021 och därefter årligen kommer att ta emot åtminstone 2 500 klagomål rörande dataskyddsförordningen.

Utifrån en analys av de klagomål som inkom under 2020 bedömer vi att ca 40 procent av klagomålen, 1 000 ärenden, efter granskning kommer att kunna avslutas med enklare handlägningsåtgärder, såsom avskrivning eller ett informationsbrev. Standardiserade informationsbrev behöver tas fram men därefter kommer hanteringen att vara av förhållandevis enkel karaktär. Även om hanteringen bedöms utgöra ett något mer omfattande arbete än dagens klagomålshantering bedömer vi att vi genom interna effektiviseringar och utvecklade arbetssätt på sikt kan lösa denna typ av mängdhantering av klagomålen inom ramen för befintlig resurs.

¹¹ NOYB, None Of Your Business, förestås av Max Schrems.

Närmare hälften, ca 1 200 ärenden, bedöms kunna avgöras genom en enklare form av tillsyn. Vi har under 2020 tagit fram en process för sådan tillsyn och genomför ett pilotprojekt under februari–mars 2021 för att testa och utveckla arbetsformerna ytterligare. Även om det är frågan om enklare form av tillsyn är det en betydligt mer omfattande hantering än dagens klagomålshantering. Den torde kunna jämföras med den mängdtillsyn om 66 granskade objekt som myndigheten genomförde 2018 och som rörde granskning av om verksamheterna hade utsett dataskyddsbud. Ungefär 3 procent av myndighetens totala resurs (motsvarande 2,5 åk) för året lades på den insatsen.

En volym om 1 200 enklare tillsynsärenden innebär att handläggningen kommer att kräva motsvarande ca 45 åk. Genom förenklad handläggning och standardiserade processer bedöms resursbehovet kunna täckas med förhållandevis juniora medarbetare. Kostnaderna bedöms uppgå till 25 mkr. Med interna effektiviseringar, prioriteringar och utvecklade arbetssätt är vår bedömning för närvarande att vi på sikt bör kunna lösa även denna del av det utökade uppdraget inom ramen för befintlig resurs.

Även om merparten av klagomål bedöms kunna avslutas genom relativt sett enklare handläggning och former för tillsyn bedöms ca 300 klagomål leda till mer omfattande tillsyn. Under 2020 lades 17 procent av myndighetens resurs på tillsyn, vilket motsvarade drygt 15 åk. Givet att myndigheten inledde drygt 50 tillsynsärenden 2020 är det i vart fall frågan om en femdubbling av antalet inledda kvalificerade tillsynsärenden jämfört med föregående år.

En volym om 300 komplexa tillsynsärenden medför att handläggningen kommer att kräva motsvarande drygt 28–40 årsarbetskrafter med kvalificerad kompetens. Kostnaderna bedöms uppgå till 35 mkr. Denna utökning av uppdraget bedöms *inte* kunna hanteras inom ramen för befintlig resurs vare sig på kort eller lång sikt.

4.1.4 Mer komplex handläggning av gränsöverskridande ärenden

Från 2018 har antalet gränsöverskridande ärenden där IMY utpekats som ansvarig myndighet ökat, från 2 år 2018, till 18 år 2019, till 78 år 2020. Trenden är en ökning och bedömningen är att det under kommande år i vart fall kommer att vara frågan om samma nivå som 2020, dvs. ett 80-tal klagomål som IMY behöver agera på.

Även om vissa av dessa klagomål är förhållandevis enkla, kräver de omfattande samverkan med andra dataskyddsmyndigheter och kommer sällan att kunna utredas enligt de enklaste tillsynsprocesserna. IMY är i dessa ärenden skyldiga att ta in synpunkter från andra dataskyddsmyndigheter – som inte sällan varit omfattande och på ett betydande sätt avvikit från IMY:s. Kvarstår oenighet kan ärendet eskaleras för beslut i EDPB.

Tillsynsverksamheten för gränsöverskridande ärenden beräknas kräva motsvarande ytterligare 7 årsarbetskrafter, eller 9 mkr. Med interna effektiviseringar, prioriteringar och utvecklade arbetssätt är dock vår bedömning, om resurser tilldelas för grunduppdraget och klagomålshantering, att vi kan lösa denna del av det utökade uppdraget inom ramen för befintlig resurs.

4.1.5 Omfattande resurser behövs – men effektiviseringar ska göras

Totalt ger beräkningen ovan vid handen ett behov om ytterligare 70 mkr, motsvarande ca 80 årsarbetskrafter för att kunna hantera ärendena enligt de nya kraven från kommissionen, EDPB:s vägledning och EU-domstolens avgörande i Schrems II.

Vi kommer från och med 2021 genom ett offensivt utvecklings- och effektiviseringsarbete, införandet av flera tillsynskategorier, utarbetandet av effektiva och, så långt möjligt, standardiserade handläggningsmoment, tydliga mål för verksamheten och genom en nära och löpande uppföljning av handläggningstider och styckkostnader m.m. i syfte att öka effektiviteten ytterligare, att verka för omfattande interna effektiviseringar. Vårt yrkande speglar därför de interna effektiviseringsåtgärder vi nu vidtar.

Integritetsskyddsmyndigheten yrkar, mot den bakgrunden, motsvarande totalt **35 mkr** fördelat på tre år för att kunna hantera en ny klagomåls- och tillsynsprocess. Yrkandet avser 10 mkr för 2022, 15 mkr för 2023 och 10 mkr för 2024.

4.2 Konsekvenser av en ny klagomåls- och tillsynsprocess

Den nya klagomåls- och tillsynsprocessen ställer omfattande krav på resurser. Det påverkar myndighetens förmåga att utföra sitt uppdrag i övriga delar.

IMY driver ett intensivt utvecklingsarbete för att under 2021 så långt möjligt hantera de nya förutsättningarna. En omfattande organisation har inrättats för att från och med den 1 februari 2021 hantera inkommande klagomål enligt den nya processen. Ett intensivt arbete pågår för att utveckla effektiva mallar, rutiner, arbetssätt och beslutsformer. Den task-force som inrättades för att hantera gränsöverskridande klagomål pågår och hanterar som redovisats redan sedan slutet av 2020 de pågående gränsöverskridande tillsynsärendena.

I myndighetens planering för 2021 har vi begränsat ambitioner och utveckling i övriga delar av verksamheten och inriktningen är att det som inte är nödvändigt inte kan prioriteras.

Några av de direkta konsekvenser som myndigheten i nuläget har konstaterat eller åtgärder vi redan har vidtagit i syfte att frigöra resurser för den nya klagomåls- och tillsynsprocessen, beskrivs i det följande.

4.2.1 Telefonupplysningen stängd och inga svar på skriftliga frågor till enskilda

Vår upplysningstjänst är central för enskildas och verksamheters möjlighet att kunna komma i kontakt med myndigheten. Upplysningstjänsten har sedan 2019 svarat på över 8 000 samtal per år, vilket som beskrivits tidigare enbart motsvarat hälften av de samtal som ringer in. Därtill svarar upplysningstjänsten årligen på drygt 5 000 skriftliga frågor, varav ungefär hälften kommer från enskilda och hälften från verksamheter eller dataskyddsombud.

För att frigöra resurser för klagomålshantering har sedan inledningen av 2021 myndighetens telefontjänst stängts.

När det gäller skriftliga frågor från enskilda besvaras dessa från och med 1 februari 2021 med standardsvar och hänvisningar till vår webbplats. Responsen från enskilda har inte varit positiv och givet att även möjligheterna att nå myndigheten per telefon begränsats förutspås än mer upprörda reaktioner. Dock bör detta åtminstone i någon mån vägas upp av mer positiva reaktioner från klagande, som nu istället för att få ett standardsvar får ett beslut i sitt ärende.

4.2.2 Övrig utåtriktad verksamhet begränsas

Samverkan med verksamheter och myndigheter är centralt för att myndigheten ska kunna vara den centrala punkten i dataskyddssverige som myndigheten vill vara. Samverkan är många gånger också en förutsättning för att verksamheter ska kunna få stöd i olika utvecklingsaktiviteter och vi har en aktiv samverkan med ett stort antal myndigheter, branschorganisationer och representanter från regeringskansliet. Vi kommer under 2021 enbart prioritera att genomföra samverkan som bedöms nödvändig. Vi kommer också att begränsa vår medverkan i föreläsningar och seminarier etc. så långt möjligt.

Myndighetens utbildningsverksamhet har redan under 2020 begränsats. Under 2020 har vi upphandlat ett verktyg för att erbjuda webbsända utbildningar. Vi kommer under 2021 endast prioritera att genomföra grundutbildningar och vår årliga utbildningsdag för dataskyddsbud. Fördjupningsutbildningar kommer inte att utvecklas och myndighetens årskonferens i maj genomförs inte. Detta medför begränsade möjligheter att genom utbildnings- och konferensverksamheten nå ut till verksamheter som behöver stöd i sitt dataskyddsarbete.

Myndigheten kommer också minska ambitionerna i lagstiftningsarbetet och kommer enbart att medverka som expert om det bedöms nödvändigt. Vi kommer istället försöka hitta andra former för att samverka i utrednings- och lagstiftningssammanhang.

4.2.3 Planerad och riskbaserad tillsyn upphör i det närmaste

Planerad och riskbaserad tillsyn som myndigheten startar på eget initiativ i syfte att nå så stora effekter på integritetsskyddet som möjligt kommer att begränsas och enbart inledas om det bedöms helt nödvändigt. Det får konsekvenser såväl för tillsynen på dataskyddsområdet, men även på kameraområdet, kreditupplysning och inkasso. Ambitionerna när det gäller kreditupplysning och inkasso har redan varit låga och det innebär att en del i myndighetens kärnuppdrag på dessa områden i det närmaste upphör.

Tillsynen blir i stort sett helt inflödesbaserad och den risk- och effektbaserade ansats som myndigheten hittills har arbetat efter får i vart fall temporärt sättas på paus. Tillsyn som hittills har inletts efter medieuppgifter, såsom till exempel rörande oskyddade inspelningarna från 1177 vårdguiden, polisens användning av ansiktsigenkänning i appen Clearview AI, eller pågående uppmärksamhet kring överföring av anonyma uppgifter till en stor plattformaktör kommer inte annat än undantagsvis prioriteras. Vår förmåga att svara upp mot regelverkets och omvärldens krav om att agera på allvarliga och uppmärksammade överträdelser kommer att vara begränsad.

4.2.4 Ökade balanser och handläggningstider för samtliga ärendeslag

Trots att IMY kommer att prioritera resurser till att utreda klagomål och inleda tillsyn som bygger på klagomål kommer balanser ofrånkomligen att byggas och handläggningstiderna för mer komplexa tillsynsärenden riskerar att bli långa.

Detta får naturligen konsekvenser för kommande års verksamhet, då klagomålsinflödet är konstant och balanserna därför successivt kommer ackumuleras.

Klagomålshanteringen kommer också att tränga undan andra uppgifter. Myndigheten har redan gjort bedömningen att tillsynsverksamheten ska effektiviseras med mer än 50 procent. Det är ett högt satt mål och det är inte sannolikt att några större ytterligare effektiviseringar kommer att kunna genomföras. Det innebär att arbetsuppgifter

motsvarande ett stort antal årsarbetskrafter inte kommer att kunna genomföras, vilket naturligen påverkar myndighetens förmåga att utföra helheten i uppdraget.

Balanser kommer byggas och handläggningstiderna öka för samtliga ärendetyper. Även om prioriteringar sker av ärendeslag med reglerade tidsfrister finns en uppenbar risk att myndigheten inte kan hålla stipulerade tidsfrister. Myndighetens förvaltningsrättsliga förpliktelser och serviceåtagande mot enskilda och verksamheter kommer vara svåra att upprätthålla.

På sikt finns risk att tilltron till dataskyddsregelverket och myndighetens verksamhet skadas allvarligt, att det gynnsamma rekryteringsläget vänds, att personalomsättningen ökar från redan höga nivåer samt att den goda arbetsmiljö som idag finns inte går att upprätthålla.

4.3 Goda förutsättningar att växa ytterligare

IMY har idag ca 90 medarbetare och fortsatt kapacitet att växa. Våra lokaler och utrustning är i nuläget dimensionerade för 110 medarbetare, vilket bygger på en beläggning om ca 70 procent.

Mot bakgrund av Covid-19 och de arbetssätt som utvecklats under pandemin bedömer vi att en mer flexibel kombination av arbete från kontoret och arbete från hemmet kommer att bli det nya normala. Detta gör att våra nuvarande lokaler rymmer fler medarbetare än tidigare. Myndighetens lokalkontrakt löper ut under 2022, därefter har vi också möjlighet att anpassa ny lokaler efter en större personalstyrka.

Sedan 2018 har vi kontinuerligt rekryterat och introducerat nya medarbetare i stor omfattning. Våra erfarenheter från den tillfälliga avarbetningsgruppen på kameraområdet under 2020 är mycket goda och vi såg fördelar med att rekrytera flera samtidigt då introduktionsprocessen underlättas och nya arbetssätt kan utvecklas inom gruppen. Vår bedömning är att vi klarar väl att växa med upp till 40 nya medarbetare under ett år och därefter i långsammare takt. Yrkandet vad gäller en ny process för klagomålshantering är därför uppdelat på tre år.

5. Nytt uppdrag för att genomföra visseblåsardirektivet?

En utredning har lämnat förslag på hur visseblåsardirektivet bör genomföras i svensk rätt.¹² Visseblåsardirektivet ska vara genomfört senast den 17 december 2021. Syftet är att införa unionsrättsliga miniminormer som tillgodoser en hög skyddsnivå för personer som rapporterar om överträdelse av unionsrätten. Enligt direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att personer som rapporterar om överträdelse under vissa förutsättningar ska vara skyddade mot repressalier av olika slag och att det både inom privat och inom offentlig sektor inrättas särskilda interna funktioner för rapporteringen.

Utredningen föreslår att vissa myndigheter ska utses som behöriga myndigheter och därmed vara skyldiga att inrätta externa rapporteringskanaler och förfaranden för att ta emot, lämna återkoppling om och följa upp rapporter om överträdelse av lag eller andra föreskrifter inom de områden som omfattas av visseblåsardirektivets

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för personer som rapporterar om överträdelse av unionsrätten. Ökad trygghet för visseblåsare, SOU 2020:38.

tillämpningsområde. Bland annat föreslås Datainspektionen (numera IMY) utses till behörig myndighet. Myndigheten ifrågasatte i sitt remissvar lämpligheten i att myndigheten skulle få ett sådant uppdrag. IMY saknar helt möjligheter att genomföra ett sådant uppdrag utan full och omgående finansiering.

6. Övriga yrkanden och upplysningar

I tabell 6 ges en sammanfattande bild över de yrkanden som IMY framställer för åren 2022–2024.

Yrkanden Anslag	2022	2023	2024
	Nivå-höjning	Nivå-höjning	Nivå-höjning
Finansiering av utökat uppdrag 2018	18 800		
- Verkställandet av dataskyddsreformen	14 300		
-			
- Kamerabevakningsuppdraget	4 500		
Hantering av ny klagomåls- och tillsynsprocess; fördelat på tre år	10 000	15 000	10 000
Summa yrkanden	28 800	15 000	10 000

Tabell 6. Översikt över yrkanden i BU 2022–2024 (tkr)

I det följande redovisas övriga yrkanden och upplysningar.

6.1 Verksamhetens finansiering

Tabell 7 nedan avser verksamhetens finansiering under perioden i enlighet med FÅB.

	2020	2021	2022	2023	2024
	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Anslag UO1, 6:3, ap.1	114 035	111 740	112 669	113 974	116 253
Avgiftsintäkter som disponeras (enl. myndighetsinstruktion)	263	800	900	900	900
Övriga intäkter som disponeras	364	150	400	400	400
Summa	114 662	112 690	113 969	115 274	117 553
Avgiftsintäkter som redovisas mot inkomsttitel	0	0	0	0	0

Tabell 7. Översikt över verksamhetens finansiering

6.2 Avgiftsbelagd verksamhet

IMY:s avgiftsintäkter avser intäkter från kurs- och föreläsningsverksamhet och övriga intäkter avser resebidrag som erhålls av EU vid mötesdeltagande i Bryssel. Båda dessa intäktsslag har under 2020 påverkats kraftigt av pandemin. Under 2020 har utbildningen också utvecklats och utförs nu digitalt. Detta medför att intäkterna minskar

under prognosperioden eftersom de underliggande produktionskostnaderna minskat kraftigt.

6.3 Räntekontokredit

Beviljad räntekontokredit i myndighetens regleringsbrev för 2020 uppgår till 4 400 tkr. Denna ram bedöms vara tillräcklig under beräkningsperioden.

6.4 Anslagskredit på ramanslag

De extra anslagsmedel som tillställdes myndigheten under 2020 för att arbeta av balanserna inom kameratillstånd var välkomna. Eftersom avarbetningen skedde effektivt och med mindre resurser har inte hela anslagstillskottet tagits i anspråk. I stället har de överblivna medlen medfört en starkare finansiell ställning då den belastade anslagskrediten kunnat återställas och ett anslagssparande om 2,2 miljoner har förts över till 2021.

Givet att de anslagsäskanden som IMY föreslår i detta dokument realiserar ser myndigheten att anslagskreditens storlek under perioden 2022 till 2024 kan hålla sig inom den förordningsmässiga andelen om 3 procent av den årliga anslagsnivån.

6.5 Planerade verksamhetsinvesteringar

I avsnittet redovisas planerade verksamhetsinvesteringar och låneram enligt FÅB 9 kap. Myndighetens planeringshorisont är kortare än den period som ska redovisas enligt FÅB. Tabellerna innehåller därför osäkerhet och vid prognosperiodens senare del mycket stor osäkerhet. Under våren 2021 kommer en ny webbplats att tas i bruk. Vidare kommer våra e-tjänster behöva anpassas till den nya webbplatsen och arbeten med att bygga ett ändamålsenligt intranät påbörjas. Det förändrade arbetssättet inom klagomålshanteringen ställer krav på effektiva systemstöd. Dessa utvecklingsinsatser beräknas att kunna slutföras under 2022.

	2020	2021	2022	2023	2024
(tkr)	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	239	1 000	3 000	3 000	2 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	619	300	2 000	300	300
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	0	0	0	0
Summa verksamhetsinvesteringar	858	1 300	5 000	3 300	2 300

Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	858	1 300	5 000	3 300	2 300
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Anslag (efter medgivande av regeringen)	0	0	0	0	0
Summa finansiering	858	1 300	5 000	3 300	2 300

Tabell 8. Översikt över myndighetens verksamhetsinvesteringar och finansiering

Beviljad låneram enligt regleringsbrevet för 2021 är 10 000 tkr. Myndigheten kommer under perioden 2022-2024 att genomföra en rad it-investeringar som till stora delar lånefinansieras. Tabell 9 nedan anger utfall, prognos och beräkningar för låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar. Med prognosticerat investeringsbehov kommer lånen uppgå till 5 400 tkr under 2022.

För att ta höjd för de inneboende osäkerheter avseende utgifter och tidsutdräkter som finns i systemutveckling, speciellt utveckling som inte är planerad i detalj, ser myndigheten ett fortsatt behov av en låneram om 10 000 tkr under prognosperioden.

	2020	2021	2022	2023	2024
(tkr)	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
IB lån i Riksgäldskontoret	4 799	4 029	3 502	5 417	4 998
Nyupplåning	947	1 300	5 000	3 300	2 300
Amorteringar	1 717	1 827	3 085	3 718	3 419
UB lån i Riksgäldskontoret	4 029	3 502	5 417	4 998	3 880
Beslutad/föreslagen låneram	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Ränteutgifter	0	0	0	12	12

Tabell 9. Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar